

مشخصات طرح

دوره نهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۳۳

شماره چاپ:

۶۵۷

تاریخ چاپ:

۱۳۹۲/۴/۲۵

نام دفاتر:

مطالعات حقوقی

مطالعات برنامه و بودجه

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۳۰۷۹-۱

تاریخ انتشار:

۱۳۹۲/۵/۲۸

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح نحوه تسعیر دارایی‌ها و بدهیهای ارزی بانک مرکزی
جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۹۲ و مصرف سود حاصل از آن»
(اعاده شده از شورای نگهبان)

مقدمه

این طرح دو فوریتی در تاریخ ۱۳۹۲/۴/۲۵ اعلام وصول شده و پس از بررسی در کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات در تاریخ ۱۳۹۲/۴/۲۶ به تصویب رسید و پس از تصویب در صحن علنی و ارجاع به شورای نگهبان با ابهام مواجه گردید و به مجلس اعاده شد. کمیسیون مذکور نیز پس از بررسی ایراد شورای نگهبان، مصوبه را با اصلاحاتی به صحن علنی ارسال نمود. کمیسیون تخصصی مربوطه جهت رفع ابهام شورای نگهبان اصلاحاتی را در خصوص مصوبه مجلس اعمال نموده است که اکنون به بررسی اصلاحات کمیسیون می‌پردازیم.

نظر کارشناسی

شورای نگهبان در نظریه مورخ ۱۳۹۲/۵/۲ اعلام داشت: «ماده واحده از این حیث که معلوم نیست آیا سود مورد نظر از دارایی‌های متعلق به دولت است یا خیر و اینکه به خزانه واریز می‌گردد یا نه، ابهام دارد؛ پس از رفع ابهام اظهار نظر خواهد شد».

کمیسیون مربوطه جهت رفع ایراد شورای نگهبان در صدر ماده واحده پس از عبارت «ایجاد می‌شود» عبارت «صرفاً ناشی از ارزیابی حسابداری است و» را اضافه نموده است.

در خصوص اینکه آیا تغییرات انجام شده توسط کمیسیون رافع ابهام شورای نگهبان می‌باشد یا خیر، باید توجه داشت که:

ابهام شورای نگهبان ناشی از این پیش‌فرض است که شخصیت حقوقی بانک مرکزی مستقل از دولت است. بنابراین پیش‌فرض، مغایرت مصوبه با صدر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی پدیدار می‌شود. بر این اساس کلیه دریافت‌های دولت باید در خزانه متمرکز شود از جمله تفاوت ناشی از تسعیر برابری قانونی ریال نسبت به اسعار خارجی. استقلال مالی بانک مرکزی و داشتن شخصیت حقوقی مستقل از دولت برای این بانک، فرضی قابل خدشه است. زیرا این بانک وظایف حاکمیتی را برعهده دارد و ارکان آن دولتی و اکثراً متشکل از وزرا و یا مقامات دولتی می‌باشد. بنابراین، به دلیل استحاله شخصیت حقوقی بانک مرکزی در دولت، تفاوت ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی سود تحقق یافته باشد یا نباشد متعلق بودن آن به بانک مرکزی به معنای تعلق آن به دولت است، فلذا ابهام شورای نگهبان مرتفع است.

از طرفی دیگر با توجه به اصلاح به عمل آمده در کمیسیون، تفاوت ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های

ارزی بانک مرکزی صرفاً ناشی از ارزیابی حسابداری است، لذا منجر به خلق درآمد نمی‌شود تا براساس اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی به خزانه واریز گردد؛ با این وصف ابهام شورای نگهبان مرتفع شده است.

نتیجه‌گیری

در اصلاحات به عمل آمده در کمیسیون، تفاوت ناشی از تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بانک مرکزی صرفاً ناشی از ارزیابی حسابداری بیان گردیده است که این امر مسلماً، خلق درآمد جدید تلقی نمی‌گردد تا براساس اصل پنجاه‌وسوم قانون اساسی به خزانه واریز گردد؛ با این وصف ابهام شورای نگهبان مرتفع می‌گردد.

تصویب اصلاحات کمیسیون مورد پیشنهاد است.